जन्मपत्रिका
विषय- ज्योतिष
पेज = 1
संवत् = १९३९
= 33×17.5×0.1c.m.
ओं श्री गणेशाय नमः ... ध्यात्वांघ्रिकुलजेन्द्र
... ...
देवतागणादिनादि बालो विचारो विपादौ विचिंत्यनीय
(२) श्री रात नाम
लेखक - आसीराम
संवत् - 1९४०
पेज - 4
- 18×14×0.1c.m.
ओं रामायनमः ओं श्रीरामरामरघुनंदनरामराम
... ...
मानवाः इति श्री रात नाम समाप्तं शुभम्भूयात
(३) विषय- व्याकरण (तद्धित)
पेज

- 28×14×0.1c.m.

सर्वेवाचितु दैर्घ्य गुणयोगाद-पत्रपपुम्क : प्रत्युदाहरण-म

स्त्रैम्य रैचकाल वृत्तिभ्यो र स्यात्

(4) विषय - रुजा
पेज - 1
- 19 X 13.5 X 0.1 cm.

राजाजमागमत सभै मुखं प्रमार स्तेत्रे ॥ जनजात्व

दंतधावनं ॥ धावाव्यै हृव्व ॐ सोमो

(5) विषय - रुजा
पेज - 2
- 17.5 X 10 X 0.1 cm.

वतेपिभूतो भुत्वा नकारायत स्यलहीनं ॥ ३२॥

प्रसादयत (७४) पुजयंतिशाती बोड़ीम्लारपुजार

ॐ श्रीगणेशाय नम[illegible] अनंत सा
म्यानां वै धीनिं कुलसंपदा पदवीमू
वे पुन्यानां लिष्यते जन्मपत्रिका ॥ स्व
स्ति श्री [illegible] नृपवीक्रमादित्यराज्ये
सम्वत १९३९ शाके १८०४ मध्य
दातंम ध्येजयनामसंवतसरे ॥ उ
तरायणे ॥ वसंत ऋतौ ॥ मासोत मे
मासे चैत्रमासे शुभे शुक्लपक्षे तिथौ
चतुर्दश्यां १४ रविवासरे घ: ॥ ३१ ॥ प: २१
उतराफाल्गुनीनक्षत्रे घ: ४३ ॥ ५ परत:
हस्तनक्षत्रे वृद्धि जोगे घ: २३ ॥ ४४ परत:
ध्रुवजोगे विष्टि करणे ॥ एवं पंचांगसु
द्धौ ॥ ततदिनमानं ३१ ॥ प २ ॥ रात्रि ॥ २८ ॥ ८
इष्ट होत त्रिप्रमाणं ६ ॥ मीनार्के गतांश २२ भो
ग्या प्रा: ८ ॥ सूर्योदयादिष्ट ४१८ ॥ ५ मक
र लग्नोदये श्री पंडित श्री [illegible] रामा [illegible]
तस्यात्मज श्री चंद तस्यात्मज हरिचंद तस्य
पत्नी पुत्रो जात: हस्तनक्षत्रे प्रथम चरणे जन्म
नाम पुरुषोत्तम चंद राशि ६ ॥ स्वामि बुध
वर्णे वैश्य । गण [illegible] जोनि [illegible] देवता [illegible]
दिनाडि एसो विचारी ते नाडी [illegible]

ॐ रामाय नमः ॥ ॐ श्री राम राम रघुनंदन राम
राम ॥ श्री राम राम भरताग्रज राम राम श्री राम राम
राम रण कर्कश श्री राम राम शरणं भव राम राम ॥१॥ श्री
राम राम विबुधाश्रय राम राम ॥ श्री राम राम गः
रुडाय राम राम ॥ श्री राम राम कमलाश्रय राम राम ॥
श्री राम राम शरणं भव राम राम ॥२॥ श्री राम राम दिः
विजेश्वर राम राम ॥ श्री राम राम दनुजेश्वर राम रा
म ॥ श्री राम राम जगदीश्वर राम राम ॥ श्री राम
राम सरणं भव राम राम ॥ ३ ॥ श्री राम राम दुः

रा॰ १

छितं तकराम राम ॥ श्रीरामराम दनुजों तकरा
मराम ॥ श्रीराम राम नर कौं तकराम राम ॥ श्री
राम राम शरणं भवरामराम ॥ ४ ॥ श्रीराम राम
गुण सागर रामराम ॥ श्रीराम राम भाजनरा
मराम ॥ श्रीरामराम गुण भूषण रामराम ॥
श्रीरामराम शरणं भवराम राम ॥ ५ ॥ श्रीराम
राम शुभ मंगलराम राम ॥ श्रीराम राम शुभलो
दोषरामराम ॥ श्रीरामराम विग्र राम राम ॥

राम॰ १

3

श्रीरामराम शरणं भवराम राम ॥ ६ ॥ श्रीराम
रामराम सुगुरिण प्रियराम राम ॥ श्रीराम राम
सुप्रभु निप्रिय रामराम ॥ श्रीरामराम सुकवि
प्रियराम राम ॥ श्रीरामराम शरणं भवराम राम
॥ ७ ॥ श्रीरामराम करुणाकर रामराम ॥
श्रीरामराम करुणाप्रिय रामराम ॥ श्रीरामरा
म करुणे ज्ञराम रामराम ॥ श्रीरामराम शरणं
भवराम राम ॥ ८ ॥ रामाष्टकमिदं पठाययेत्

रा० पठिष्यंति मनवा: सर्वपाप विनि मुक्तायां
२ ति ते वै हस्नवं पदम् ॥९॥ इति श्रीरामाष्टकं

॥ सम्पूर्ण ॥
॥ श्रीराम ॥

राम
२

S

दीप्ताय नमः ॥ ॐ पुराणाय नमः ॥ ॐ पुरुषोत्त
माय नमः ॥ ७० ॥ ॐ सकलाय नमः ॥ ॐ नि
ष्कलाय नमः ॥ ॐ शुद्धात्मने नमः ॥ ॐ निर्गु
णाय नमः ॥ ॐ गुणसंस्थिताय नमः ॥ ॐ मेघ
श्यामाय नमः ॥ ॐ चतुर्बाहवे नमः ॥ ॐ कुश
लाय नमः ॥ ॐ कमलेक्षणाय नमः ॥ ॐ ज्यो
तिरूपाय नमः ॥ ॐ अरूपाय नमः ॥ ॐ स्वरूपा
य नमः ॥ ॐ हृदिसंस्थिताय नमः ॥ ॐ स

श्रा०

ईसाय नमः ॥ ओं भूत सर्व स्थाय नमः ॥ ओं
सर्वेशाय नमः ॥ ओं सर्वतो मुखाय नमः ॥
ओं सान्द्र रूपाय नमः ॥ ओं प्रवक्ताय
नमः ॥ ओं सानदाय नमः ॥ ॥ ८० ॥ ओं अपर
नाय नमः ॥ ओं प्रभवे नमः ॥ ओं योगीशा
य नमः ॥ ओं योगज्ञानाय नमः ॥ ओं ॥
ओं योगगने नमः ॥ ओं योगरूपिणे नमः ॥
ओं ईश्वराय नमः ॥ ओं सर्व भूतेशाय नमः

राम

7

ॐ सर्वभूतसमाय नमः ॥ ॐ विभवे नमः ॥
॥॥ १०० ॥॥ इति नाम शतं दिव्यं वैष्णवं खलु पा
पहं व्यासेन कथितं पूर्व सर्वपापप्रणाशनम्
पठेत्प्रात रुत्थाय सभवे द्वैष्णवो नरः सर्व
पाप विशुद्धात्मा विष्णु सायुज्यमाप्नुयात्
चांद्रायण सहस्त्राणि कन्यादान शतानि
च गवां लक्ष सहस्त्राणि मुक्ति भागी भवे
नरः [illegible] स्कंदे धापुते पुराणे फलं प्र

नोति मानवः इति श्री शत नामं समाप्तं शुभमस्यात

समाप्त

सर्वे देवताभ्यो नमः ॥ कांशीराम, पानीपत ॥ १०

मि० मा० सु० ११ • सं० १९५४ • सा० १८०२ • [illegible]

प० १ (यह पुस्तक कांशीराम ने लिख १४ चौ
(दार नर्क की चिन्त्र में ॥ हनुमान जी)

प्र०स्त्र०प्र
८

सर्व यावि ऩ दैर्घ्यगुणयोगादन्यत्र प्रयुक्त: अमत्रादाहरणम् । कालि वर्णे चेत् । काला ऽन्या । नीली
अनाच्छादने चेत् । नीला ऽन्या । नील्यौषधिका शाटिका पटः । नील्या अन्यत्र गवा इच्यते । अनाच्छादनेऽपि
नसर्वत्र किंतु । नील्यौषधौ । नीली । प्राणिनि च । नीली गौः । संज्ञायां वा । नीली । नीला । कुशी अ
योगविकारश्चेत् । कुशान्या । कामुकी मैथुनेच्छा चेत् । कामुकाऽन्या । कबरी केशानां संनिवेश
विशेष: । कबराऽन्या चित्रेत्यर्थः ॥ शोणात्प्राचाम् ॥ ४ । १ । ४३ ॥ शोणी । शोणा ॥ वोतो गु
णवचनात् ॥ ४ । १ । ४४ ॥ उवर्णान्ताद्गुणवाचिनो वा ङीष् स्यात् । मृद्वी । मृदुः । उत किम् । शुचिः ।
खरोणिनीचेत् । आखुः । बह्वादिभ्यश्च ॥ ४ । १ । ४५ ॥ एभ्यो वा ङीष् स्यात् । बह्वी । बहुः ॥ कृदिकारादक्तिनः ॥
रात्रिः । रात्री । नित्यं छन्दसि । ४ । १ । ४६ । भुवश्च । ४ । १ । ४७ ॥ पुंयोगादाख्यायाम् ॥ ४ । १ । ४८ ॥ पा

राम

।नर्तकी। गौरी। अनडुही। अनड्वाही। पिप्पल्यादयश्च। आकृतिगणोऽयम्॥ जानपदकुण्डगोणस्थलभा
जनागकालनीलकुशकामुककबराद्वृत्त्यमत्रावपनाकृत्रिमाश्राणास्थौल्यवर्णानाच्छादनायो
विकारमैथुनेच्छाकेशवेशेषु॥४।१।४२॥ एकादशभ्यः प्रातिपदिकेभ्यः क्रमाद्वृत्त्यादिष्वर्थेषु
ङीष्स्यात्। जानपदी। वृत्तिश्चेत्। अन्या तु जानपदा। कुण्डी अमत्रं चेत्। कुण्डाऽन्या। कुडि दाहे। गुरो
श्च हल इति। इत्यादि। ननु अमृते जारजः कुण्डः इति मनुष्यजातिवचनत्वेन जातिलक्षणो ङीष्प्र
प्तेव। अमत्रे हि स्त्रीविषयत्वाभावादप्राप्तोऽपि ङीष् विधीयते न तु नियम्यते। गोणी आवपनं चेत्
गोणाऽन्या। स्थली अकृत्रिमा चेत्। स्थलाऽन्या। भाजी श्राणा चेत्। भाजाऽन्या। नागी
स्थूला चेत्। नागाऽन्या। गजवाची नागशब्दः स्थौल्यगुणयोगादन्यत्र प्रयुक्त उदाहरणम्

आरण्यकः पन्थाः । आरण्यो विहारो मनुष्यो हस्ती वा । गोमयेषु ॥ आरण्यकाः आरण्या वा गोमयाः । विभाषा
कुरुयुगन्धराभ्याम् ।४।२।१३०॥ वुञ् । कौरवकः । कौरवः । यौगन्धरकः । यौगन्धरः ॥ मद्रवृज्योः कन् ।४।२।
१३१। जनपदवुञोऽपवादः ॥ मद्रेषु जातो मद्रकः । वृजिकः ॥ कोपधादण् ।४।२।१३२॥ माहिषिकः ॥ कच्छा
दिभ्यश्च ।४।२।१३३॥ देशवाचिभ्योऽण् । वुञोऽपवादः । काच्छः । सैन्धवः ॥ मनुष्यतत्स्थयोर्वुञ् ।४।२।
१३४॥ कच्छाद्यणोऽपवादः ॥ कच्छे जातादिः काच्छको मनुष्यः । काच्छकं हसितम् । मनुष्येति किम् । का
च्छो गौः ॥ अपदातौ साल्वात् ।४।२।१३५॥ साल्वशब्दस्य कच्छादिषु पाठान्नियमार्थमिदम् । अपदा
नवेति । साल्वकोऽब्राह्मणः । अपदाताविति किम् । साल्वः पदातिर्व्रजति ॥ गोयवाग्वोश्च ।४।२।१३६॥ साल्व
वुञ् । कच्छाद्यणोऽपवादः । साल्विका यवागूः । साल्वको गौः । साल्वमन्यत् ॥ गर्तोत्तरपदाच्छः ।४।२।१३७॥
देशे । अणोऽपवादः ॥ वृकगर्तीयम् । उत्तरपदग्रहणं बहुच्पूर्वनिरासार्थम् ॥ गहादिभ्यश्च ।४।२।१३८॥

अ.ल.४
२२

५

छः स्यात्। गहीयः॥ प्राचां कटादेः।४।२।१३९॥ प्राग्देशवाचिनः कटपल्वलीयम्॥ राज्ञः क च।४।२।१४०॥१

वृद्धत्वाच्छे सिद्धे नलोपयोगेन कादेशमात्रं विधीयते। राजकीयम्॥ वृद्धादकेकान्तखोपधात्।४।२।१४१।

अक् इक् एतदन्तात् खोपधाच्च वृद्धाद्देशवाचिनश्छः स्यात्। ब्राह्मणको नाम जनपदो यत्र ब्राह्मणा आयुध-

जीविनस्तत्र जातो ब्राह्मणकीयः। शाल्मलिकीयः। आयोमुखीयः॥ कन्थापलदनगरग्रामह्रदोत्तरप-

दात्।४।२।१४२॥ कन्थादिपञ्चकोत्तरपदाद्देशवाचिनो वृद्धाच्छः स्यात्। ठञ्ञिठयोरपवादः। दाक्षि-

कन्थीयम्। दाक्षिपलदीयम्। दाक्षिनगरीयम्। दाक्षिग्रामीयम्। दाक्षिह्रदीयम्॥ पर्वताच्च।४।२।

१४३। पर्वतीयः॥ विभाषाऽमनुष्ये।४।२।१४४॥ मनुष्यभिन्नेऽर्थे पर्वताच्छो वा स्यात्पक्षेऽण्॥

पर्वतीयानि पार्वतानि। फलानि। मनुष्ये किम्। पार्वतीयो मनुष्यः॥ कृकणपर्णाद्भारद्वा-

जे।४।२।१४५॥ भारद्वाजदेशवाचिभ्यामाभ्यां छः। कृकणीयम्। पर्णीयम्। भारद्वाजे किम्। कार्कणम्। पार्णम्।

रुम्यलसे ४ अ. द्वि. पत्र २१म
२२

युष्मदस्मदोरन्यतरस्यां खञ् च ॥४।३।१॥ चाच्छः ॥ पक्षे ऽण् । उभयोर्युष्माकं वा अयं युष्मदीयः । अस्मदी-
यः ॥ तस्मिन्नणि च युष्माकास्माकौ ॥४।३।२॥ युष्मदस्मदोरेतौ वा देशौ स्तः खञि अणि च । यौष्मा-
कीणः । आस्माकीनः । यौष्माकः । आस्माकः ॥ तवकममकावेकवचने ॥४।३।३॥ एकार्थवाचिनोर्यु-
ष्मदस्मदोस्तवकममकौ स्तः खञ्यणि च । तावकीनः । तावकः । मामकीनः । मामकः । छे तु ॥ अर्द्धा-
त् ॥४।३।४॥ अर्द्ध्यः ॥ परावराधमोत्तमपूर्वाच्च ॥४।३।५॥ परार्द्ध्यम् । अवरार्द्ध्यम् । अधमार्द्ध्यम् ।
उत्तमार्द्ध्यम् ॥ दिक्पूर्वपदाट्ठञ् च ॥४।३।६॥ चाद्यत् । पौर्वार्द्धिकम् । पूर्वार्द्ध्यम् ॥ ग्रामजनपदैकदेशाद-
ञ्ठञौ ॥४।३।७॥ ग्रामैकदेशवाचिनो जनपदैकदेशवाचिनश्च दिक्पूर्वपदादर्द्धान्ताद् इमौ स्तः । इमे ऽ-
स्माकं ग्रामस्य जनपदस्य वा पौर्वार्द्धाः । पौर्वार्द्धिकाः । ग्रामस्य पूर्वास्मिन्नर्द्धे भवा इति इति तद्धितार्थे
समासः ठञ् ग्रहणं स्पष्टार्थम् । अत्र चेत्सूत्र्यतेऽप्युत्कर्षः सम्भवेत ॥ मध्यान्मः ॥४।३।८॥ मध्यमः ॥

॥२३॥

असाम्प्रतिके ।४।३।९॥ मध्यशब्दादकारप्रत्ययः । स्यात्साम्प्रतिकेऽर्थे । उत्कर्षापकर्षहीनो मध्यो वैयाक-
रणः । मध्यं दारु । नातिह्रस्वं नातिदीर्घमित्यर्थः । द्वीपादनुसमुद्रं यञ् ।४।३।१०॥ समुद्रस्य समीपे यो
द्वीपस्तद्विषयाद्द्वीपशब्दाद्यञ् स्यात् । द्वैप्यम् । द्वैप्या ॥ कालाट्ठञ् ।४।३।११। कालवाचिभ्यष्ठञ् स्यात् ।
मासिकम् । सांवत्सरिकम् । साम्प्रतिकः पौनः पुनिकः । कथं तर्हि शार्वरस्य तमसो निषिद्धये इति ॥
कालिदासः । अनुदिनोषसरागभारविः समानकालीनं प्राक्कालीनमित्यादि च । अपभ्रंशा एवैत इति
प्रामाणिकाः । न जान इति यावत्कालाधिकारः ॥ श्राद्धे शरदः ।४।३।१२। ठञ् स्यात् ।
ऋत्वणोऽपवादः ॥ शारदिकं श्राद्धम् ॥ विभाषा रोगातपयोः ।४।३।१३। शारदिकः शारदो वा रोग आतपो
वा । एतयोः किम् । शारदं दधि ॥ निशाप्रदोषाभ्यां च ।४।३।१४। वा ठञ् स्यात् नैशिकम् । नैशम् ॥
प्रादोषिकम् । प्रादोषम् । श्वसस्तुट् च ।४।३।१५॥ श्वस्शब्दाट्ठञ् वा स्यात्तस्य तुडागमश्च । सन्धि
वेलाद्यृतुनक्षत्रेभ्योऽण् ।४।३।१६ ॥ सन्धिवेलादिभ्य ऋतुभ्यो नक्षत्रेभ्यश्च कालवाचिभ्योऽण् स्यात् । साम

रत्राजमनागमन्त्रसंमेमुखं प्र

मार्द्धेत् ॥ उस्साच्च भद्रेन

त्वेतुत्साचपुनः श्मास्वामुले

पनं ॥ नासिकायांम्भुवस्पर्शो

पगृह्णीते ॥ संध्यावं धनं ॥ प्रा

णापानौमेतर्पय चक्षुर्मे

तर्पय ॥ श्रोत्रंमेतर्पयाति

ततोऊर्ध्वपात्रेतन्मुत्वा

अथ सर्वं ॥ दद्यात्तिमुखे

मुत्वापितरः ॥ सुध्वंध्वमिति

॥ सव्यं ॥ उदकोसस्पर्शोरा

पान्येरवनेजलं ॥ दद्यान्ना

नालिप्पऊपेत ॥ सुचवधां

अहंसद्बेधानुप्पा ॥ स ०

दंन्वागमपेत॥ द्वितिपेमधान्हे
दद्वपल्लादिहां उघं भ्राजविमु
द्धेमहद्व्रीभीरस्तादिवाजा
तामिरस्तास्तानुस्तानिरमिस्त्र
प्रानिरमिसजुसनिमाकुर्वीव्रि
दंन्वाजम्यपेतित्रितिरेपमाङ्के॥पे
श्रमादहां उघं भ्राजविमुहि
द्वेमहद्व्रीमिरस्तासापधाप
मिरस्तात॥सहस्रप्रानिरमि
सहस्रसनिमाकुर्वीविदंन्वागम
पेविद्धातिलंन्वाप्रास्प॥श्री
चमेनं॥अटालेसक्रानंवानि
त्साॐ हस्योदुंवोरेन॥दंतधा
वनं॥धावाकैदृध्वॐ सोमो

वतेपि न्तो ऽनु बानकारायतस्य लभेत्फलं ॥ ३२ ॥ शिवभक्ति
समायुक्तो योपशांतिसमागमं ॥ सर्वं स जपेदु ध्यायी जि स
कारायतस्य लभेत्फलं ॥ ३३ ॥ संन्यासे शर्व धर्माणां वेदस्म
त्रस्तु संग्रह ॥ प्राप्तं च परमं लोके नारदीदमाहात्मुनि
३४ ॥ अर्जुन उवाच ॥ एवं धृतकथं वाक्यं वदंति वन्तु
राहरं ॥ किं ध्यानं कृते नु धर्ममोमोक्षा हि जनार्दन ॥ ३५ ॥
श्रीभगवानुवाच ॥ श्रेष्ठ ध्यानि नीराकारं च नमपूर्हि
चनिराशिनी ॥ वामः शलासदानंदिः प्रकाशायतस्य लं
हेयं ॥ ३६ ॥ ब्रह्मज्ञानं ततो ज्ञेयं च मलपनां ध्यजते द्विपः ॥ हरी

मास्नप्रवर्त्तते नितंप्रवकारायतस्थलदायं ॥ ३७ ॥ धर्मकर्म
विनिर्मुक्तो धीजं ध्यानं नमुसंग्रहं ॥ यंधाघो॰पापरितादि
यकारायतस्थलदायं ॥ ३८ ॥ तर्पतारेण मनपापीतत्वबा
हीतपेस्वदि ॥ तप्तमायापदि लाजितकारायतस्थलदा
यं ॥ ३९ ॥ अवधुतंतीदंबाक्यं धर्मधावंतिमहानरः ॥ पू
वर्तामीजुडाकेशअप्रजरामवतुमहा ॥ ४० ॥ अर्जुन
उवाच ॥ किंपात्रस्यकुपात्रस्यपूजाकस्यअप्रस्यागतं ॥ किं
धर्ममनवंधर्मार्षाहानंकेनविसेषतं ॥ ४१ ॥ श्रीभगवा
नउवाच ॥ शीलवंतोविदन्मनस्काविप्रवेदपारायणं ॥

मा चैतत् ॥ मत्यजन्मनवैमौख्यंप्राप्तं चकंवना
पुरि ॥१६॥ सूर्यव्रतमाहात्म्यं सर्वापिकस्यविना
मनं ॥ पु:खदारिद्र ६ पंजातिस्त पंलोकं नगढ
ति ॥१७॥ सोमसंगलव्रतपार्थवुधंऋकवृहस्प
ति ॥ मनशा निधीसंप्राप्तपंचनर्हं सुपाणितं ॥१८
श्रीअर्जुन उवाच ॥ नमो देवाधिदेवाय नमोस्तु
हस्त्रमूर्तये ॥ तिर्यजातास्कथंपुन्यप्रकामंपाते
श्वर: ॥१९॥ श्रीभगवानुवाच ॥ यज्ञनाथं समुद्ध
धूपधेनानाभजनार्दनं ॥ कोटिजन्मभवैविप्र

प्रह्लादउधृतेजोनरनृसिंहचचतुर्दशि ॥७१॥ रा
मनौमीव्रतंपापक्षयः रामनामजपजपेत् ॥ कृष्ण
तेमनपूर्विभ्योप्राप्तंचपरमंपदं ॥७२॥ जन्माष्टमी
व्रतंपापक्षयः निराहारंकृतेमहा ॥ प्राप्तंचदेवलोक
सुदेवकन्यावरोनरा ॥७३॥ अनंतंचतुर्दशीव्र
तंपापक्षयः करेकंकणबंधने ॥ पूजादानसमोजुक्ता
प्राप्तंचमुक्तिसंपदा ॥७४॥ नवरात्रीव्रतंपापक्षयः हो
मदीनकृतेमहा ॥ जपंपाठेचरणमध्येजयंतिच
प्रसादपदं ॥७५॥ पुजपतिरातीचंडावल्लापूजास